

ZAAKI

Yá pò kú láε bee guu

Yesu dāuna Zaaki mé lápi kè. Yesu bò m̀wà a b̀a gau gbea (1Kln 15.7), ã à g̃ Yelusaleũ Yesudeo d̀aana ũ (Gal 2.9). Zaaki lé ze'ob Isaili bui kuepla pò fáaaaone (1.1), Yuda Yesude pò b̀le Yelusaleũ aa tà buipaleo b̀suoo guu. A láε bee kènέ, ké aao laai ví k̃t̃εε yākeaoo guu ní ní kua Yesusaideoo guuo.

Yá tétεak̃ie, a dàale ònyāwa à mè i b̀ Lua kíie, wí gbeawà ní aà náaikεaoe (1.2-8). Bee gbea à yādadané oδεke ní taasidekeo yá musu, yāo ní gbāalegwaaoo, ní lousisia síana pò wí obné yākeaoo guuo (1.9-27). A lekà k̃obob̃a'osi yāwa (2.1-13), bee gbea luanaaikεa ní yāmaakeao (2.14-26). A té pò léna i kpa meu yā'ò (3.1-12). A èa sù òñ síandewa (3.13-18). A gbé pò aai sòledao lèle pāsipāsi ní gbé pò aai gbékpa ní dúniaoó ní gbé pò aai gbé b̀eboó. A zoadò oδε pò aai kible ní zikεnaowawa (4.1-5.6). A láak̃i à ledámá aa mena f̃, aao wabike láasai, aa obk̃le (5.7-20).

Yá pò a dilε Yesudeone ku wásawasae: Yesu baona síana sia i mówáo, sema wá luanaaikεa mó ní yāmaakeao, asa luanaaikεa yāekesaiá gee (2.26).

Ỹa

¹ Mámεmaa Zaaki,* Lua ní Dii Yesu Kilisio zòblena ma fokpà Isaili bui kuepla pò fáaaaowa.

* **1:1** Mat 13.55, Gal 1.19

² Ma gbéṣ, taasi bui dasi. A pọ pọ sù á lé, à dile pọna yá ũ, ³ asa á dṣ lá wàlε á lé wàlε gwa á luanaaikεa musu a mena ié. ⁴ Asuli fu menawao, íṣ de gbé kàsaao ũ wásawasa yāe késāawá sai. ⁵ Tó ɔnṣo lé késā á gbēewa, aà wabikε Luawa,† a aà gba, asa ì gbépii gba pọ b̄isai yágagasai. ⁶ Tó à wabikèwà sṣ, aà aà náaikε seasai, asa seade de lán ko vláwae. Gu pọ íana yéleu, we ì géu. ⁷ Gbé bee taa su àṣ e á pọ e Diiwao, ⁸ asa aà nṣe ku plaplae, ɔ Ìṣo ku seasea yá pọ àlε ke pii guu.

⁹ Wá gbé taaside pọnake, ké Lua aà kàfi yáí. ¹⁰ Wá gbé ɔde sṣ aà pọnake, ké Lua aà bùsa yáí, asa ɔde ɔgēza lán lánvu kwεawae. ¹¹ Iatē ì fele ní a pusu gbāao, lá i giigaga, a vú i kwé, a maa i láa.‡ Beewa ɔde a kpagui a bṣoṣo guu.

¹² Báaade gbé pọ ì yṣa fí, asa aà bṣa maa gbεa Lua a àizāna pọ à a legbè gbé pọ yeaziṣne keè yàae ũ. ¹³ Tó yṣa gbé lè, asu me Luaeo, asa wa fí Lua yṣ ní vāioo, mé aàpi lí gbēe yṣ ní vāio sṣo. ¹⁴ Baade yṣa ì bṣo aà pọnidεa kíie, ɔ ì aà wé ble, ì aà gálε. ¹⁵ ɔ pọnidεapi ì nṣi à ne'ì duuna ũ. Tó duuna zṣokù sṣ, ì ga iε.

¹⁶ Ma gbé yenzideṣ, ásu ázia sásāo. ¹⁷ Gba maa sāsasai pii ì bṣo musu Mae Lua gupuakūnaṣ Kεna kíie. Ili lileo, aà gupua iwesa vīo. ¹⁸ A wá í ní a yá slandeo a pṣeāwa, ké wàṣ de gbé séiaṣ ũ pọ pọ àlε ke dafuṣne.

Yāmaa ní a kεao

¹⁹ Ma gbé yenzideṣ, à yáe bee ma. Ali yāma kpaá ápii, āma ásu yā'o kpaao, á pṣ su pa kpaao. ²⁰ Asa

† 1:5 Yaa 2.3-6 ‡ 1:11 Isa 40.6-7

gbēnazina pɔkūma lí mɔ́ ní yāmaa pɔ́ Lua yeioo. ²¹ A yáí tò à ɔkpa dɔ́ɛ'íi ní yāvái pɔ́ líguaɔzi píi, í yá pɔ́ wa tò á s̄u a f̄s̄ á suaba sí ní z̄iabusaa.

²² Asu ázia s̄ás̄s̄o, ásu yápi ma ní swáó adoo, à z̄ikɛwà. ²³ Asa gbé pɔ́ ì yāma mé ìli kɛo de lán gbé pɔ́ lé a oa pɔ́ Lua d̄ɛ gwa díi guuwaɛ. ²⁴ Asa aàzia gwaa gbɛa, tó à ḡɛzɛa, ɔ́ lá a de ì s̄aaàgu ḡɔ́. ²⁵ Gbé pɔ́ ì wéte Lua ikoyā wásawasa pɔ́ ì to wà ḡɔ́ wéɛɔ ũi, mé ì ɔ gèò aɛ s̄ɔ, ìli ma à s̄aaàguo, ì z̄ikɛwà, Lua a báaada adegua aà yákea guuɛ.

²⁶ Tó gbé d̄s̄ lousisinan a ũ, mé ìli a lé f̄s̄o, àlɛ azia s̄ás̄s̄ɛ, àlɛ lousisi p̄áɛ. ²⁷ Lousisia s̄iana pɔ́ s̄aa ví Mae Luaɛon kɛ: Wà laaidɔ tone pɔ́ gwana víoɔwa ní gyaa gbēandoɔ an wēnakea guu, § wíɔ wázia k̄ua d̄s̄ s̄aasai d̄únia yá musu.

2

Kɔ́bɔ́bɔ́'osi

¹ Ma gbéɔ, á gbé pɔ́ álɛ wá Dii gawide Yesu Kilisi náaikeɔ, ásuli k̄ɔ bɔ́bɔ́'osio. ² Tó gbé ḡɛ á k̄k̄āaa guu vua tāana ní pɔkasa tɛkeao daa, mé taaside pɔ́ ulakasa gbāsi daa ḡɛ s̄ɔ, ³ tó a wetè gbé pɔ́ pɔkasa tɛkea daazi, mé á òè aà mɔ z̄s̄lɛ gumaau, mé á ò taasideɛ aà gɛ zɛ le, ge aà mɔ z̄s̄lɛ á gbázi, ⁴ álɛ k̄ɔ bɔ́bɔ́'osie, álɛ yá gwa kolean weo lé?

⁵ A ma ma gbé yenzideɔ. Lua gbé pɔ́ de gbāasaideɔ ũ d̄únia gbéɔne s̄è aao gbāa a náaikea guuɛ, aai kpala pɔ́ à a lɛgbè gbé pɔ́ yeazibne ble. ⁶ Apio s̄ɔ álɛ gbāasaidepiɔ kpebo. Ɔdeɔ mé ì

§ 1:27 Isa 1.17

gbãablewáo lò? Aame aai á gále géánɔ yákpaleuo lò? ⁷ Aame aai gyaalagē tó na pɔ kpáwáuo lò? ⁸ Lua ikoyã mide mè àɔ ye á gbédeezi lá ázia wēniwa.* Tó á yápi kũa siana, ále yáke a zéwae. ⁹ Tó ále kɔ bɔbɔ'ɔsi sɔ, ále duunakεε. Ikoyãpi á wé, a gɔ taaedeɔ ũn we. ¹⁰ Asa tó gbé ikoyã kũa pii, mé a mendo aà fù, à gɔ taaede ũ apii musuε. ¹¹ Lua mè ásu wúle ní gbēpále nɔoo. A mè ɔ ásu gbēdeɔ.† Baa tó ni wúle ní gbēpále nɔoo, tó n gbēdè, n gɔ ikoyãdansai ũε. ¹² A gbé pɔ Lua a yágɔgɔánɔ ikoyã pɔ ì to wà gɔ wéε ũ musu, àli yá'o, ìli yáke lá à kɔsiánɔwa. ¹³ Lua a yákpaleke ní sũusaideɔ sũusaie, áma yá a bɔ ní sũuudeo na.

Luanaaika n maakeao

¹⁴ Ma gbéɔ, tó gbé mè ále Lua náaika, mé ìli yáe keo, bɔ yán wei? Luanaaika bee taa a fɔ aà suabae? ¹⁵ Tó á gbēdo, gɔε ge nɔε, lé pɔkasa ní bleo wēnake, ¹⁶ tó á gbēe òè: Lua n gba aafia! Nsu to íana n deo, ní pɔble n ká, mé i wēnidɔbɔ kpawào, bɔn bee ũi? ¹⁷ Maa sɔ luanaaika ado yáekesai yágeε.

¹⁸ Tó gbé n mè níle Lua náaikaεε, mé mapi mále yáke, má onε n n luanaaika yáekesai ɔɔmεε, mí a luanaaika ɔɔne ma yáke guu. ¹⁹ N sɔ Lua mendo nolo? A maaε. Baa táaɔ dɔ maa, mé aaiɔ lualua.‡ ²⁰ Misaide, ké luanaaika yáekesai pã, ní ye mà kanε n ɔzi yà? ²¹ Ké wá dezi séia Ablahaũ a né Izaaki kpà sa'obɔ ũ, yá i bɔaànɔ na aà yákeapi yáio lé?§ ²² N èa? Aà luanaaika ní aà yákeao tekɔie. Aà

* **2:8** Lev 19.18 † **2:11** Bɔa 20.13-14 ‡ **2:19** Maa 5.7 § **2:21** Daa 22.9-12

yākɛa mé aà luanaaikɛa b̀̀lei. ²³ Beewa Lua yáɛ bee pà à mè, Ablahaũ Lua náaikè, ̃ Lua tò yá b̀̀aà̀nɔ na a náai pó a k̀̀pi yáí.* ̣ wĩ oè Lua gbēna.† ²⁴ A èa? Yākɛa mé tò yá b̀̀aà̀nɔ na, i ɛ Lua náai pó a k̀̀e ado yáí no. ²⁵ M̀̀a lɔ káalua Lahabu k̀̀na ní Luao a yākɛa yáí, k̀̀e à zinaɔ d̃̀lɛ à ní gbáɛ zé kpáinau.‡ ²⁶ Lá mè nisinsaiá g̀̀ɛɛ, m̀̀a luanaaikɛa yáɛkesaiá g̀̀ɛɛ lɔ.

3

Léřa

¹ Ma gbéɔ, ásu ɛ yádanɛdeɔ ũ dasio, asa á d̃̀ ké Lua a wɛbii wá yádanɛdeɔwa yákpale guu de gbé k̃̀niɔla. ² Wápii wiɔ zā yáwa m̀̀ɔm̀̀ɔɛ. Tó gbé lé lí aà kalikēo, tàesaideɛ, a f̃̀ à a mè búu fu. ³ Wi àasina ká s̃̀ɛ k̀̀e à wá yāma yáíɛ, ̃ wi aà mè búu taiinke. ⁴ A gwa gó'ilenawa ísɪaa lɔ. N a z̃̀ɔkɛo, baa ní zàa'lan gbāa pó ̃ ɔpɛwào, a fibo de nénannɔɛ. ̣me ̃ a taiinke, ̃ a fina ̃ a pɛã daè. ⁵ Beewa s̃̀, lénaá megu nénaɛ, ̃ ̃ ílanadã ní yāz̃̀ɔo.

A gwa lá té néna ̃ kũ s̃̀ z̃̀ɔwa. ⁶ Léna de lán téwaɛ, a de dúnia ṽ̀i ũ wá me guu. I gbãsí g̀̀kpa wá mewa píi. Bɛda té mé ̃ naɛ lénawa, ̃ léna ̃ í tékpa wá dúnia kuau. ⁷ Gbēnazina s̀̀anɔb̃̀ɔ̀ t̀̀to píi ní b̃̀ã ní p̀̀taa'onkuawao ní kp̃̀ɔ̀, mé àlɛ ɛ e tia, ⁸ ama gbēɛ lí f̃̀ a léna t̀̀to. A de p̃̀ṽ̀i pó lí zɛ t̃̀ɛɛo ũɛ. A pà ní sewet̃̀o, ⁹ ̃ wi Dii wá Mae sáaukpað, ̃ wi ɛa wà gbēnazina pó a k̀̀e láawa* kað lɔ. ¹⁰ Lé doupi ̃ sáaukpaá ní gbékaao ̃ b̃̀u. Ma gbéɔ, asu

* 2:23 Daa 15.6 † 2:23 Isa 41.8 ‡ 2:25 Yoz 2.1-16 * 3:9 Daa 1.26-27

àò deé màao. ¹¹ Nibɔna ì í na ní í kǐsǎo bɔ íze doũ guua? ¹² Ma gbé, kaadɔena a ne'í ku ũa? Vɛeli a ne'í kaadɔena ũa? Beewa bɔ í fiíi a nakũo.

Ɔno pɔ í bɔ musu

¹³ A guu, déme yǎdɔn ɔnɔna ũi? Aà ɔloné a kua maa ní a yákeao guu ní zɔabusaa pɔ í bɔ ɔno guuo. ¹⁴ Tó á wɛɔakɔu ní pǎsɔ ní denlaweɛɛɛao vɛ á sɔ guu sɔ, ásu íanadão, ásu ɛɛɔ sɔanawao. ¹⁵ Ɔno bee taa lí bɔ musuo, dúnia pɔe, á dàa pɔe, táa pɔe. ¹⁶ Asa gu pɔ wɛɔakɔu ní denlaweɛɛɛao kuu, wekíi kɔyãmasai ní vǎi píio ɔ kuu. ¹⁷ Tó gbé ɔno pɔ í bɔ musu vɛ, séia ìliɔ gbǎsí vɛio, a gbɛa ìliɔ yákele vɛio, ì busané, ì gbé yãma, sùuu pèewà ní maakeao. Ili gbé bɔbɔ'ɔsio, mé ìliɔ mɔafili vɛio. ¹⁸ Ibelemidena ì kea ní kɔo na tɔ, ɔ ì bɔlèè bɔa maa ũ.

4

Gbékpaá ní dúniao

¹ A sòle ní á lekpaao ì bɔ má ní? I bɔ á pɔeá pɔ lé kɔde á meɔ kíi nolo? ² I pɔ niaka, ìli eo, ɔ ì gbède. A pɔ bɛi vɛ, ɔ ìli pɔ pɔ ále yá leo. Ɔ ì lekpaake, ì sòleke. A vɛio, ké ìli wabike Luawao yáí. ³ Tó a wabikè, ìli eo, ké ìli wabike a zéwao yáí, asa ɔ ye à a mɔaoké lá a á pɔ gbàwae. ⁴ Náaisaideɔ, á dɔ ké gbékpaá ní dúniao de íbelesɛa ní Luao ũo lé? Gbé pɔ ye ke dúnia gbé ũ gò Lua íbeɛ ũe. ⁵ Ké a kɛa Luayãtaalau wà mè aà Nisina pɔ kú wá guu lí sí sàao, * ále e yãpã yà? ⁶ Ama gbêke pɔ Lua vɛiwanɔ de beea, asa a kɛa Luayãtaalau wà mè:
 Lua ì íbelesɛ ní gbé pɔ ì azia se lesio,

* 4:5 Iko 6.15

mé ì gběke ví ní gbé pọ́ ì azia busao.†

7 A yáí tò à misiile Luaε. A gi Ibiisie, i bàasié.

8 A sǎ Luazi, i sǎázi.‡ Duunkenaο, à ɔɔle duunau. Nǎsemempladeο, à á sǎ pípi. 9 A ɔɔlɔ ní pɔsiao ní wǎnao. A á yaalɔ lile ɔɔlɔ ũ, í á pɔna lile pọ́ ì ũ. 10 A ázia busa Diie, i á káfi.

11 Ma gbéǎ, ásuli kǎ tɔbǎesio. Gbé pọ́ a Yesude dee tɔbǎesí ge à aà bǎebò, à Lua ikoyǎ seela bǎe kè à a bǎebò. Tó n Lua ikoyǎ bǎebò sǎ, a manan n ũo, a bǎebonan n ũ. 12 Lua mé ikoyádilena ní yákpalekenao ũ. Ɖme gbé suabaa ní aà tǎlɔzǎo gbǎa ví. Mpi sǎ, dén n ũ, ké ni n gbédee bǎeboi?

Lua baa bɔ dilea

13 A yǎma sa, á gbé pọ́ i me gbǎ ge zia á gé wǎleu, í zǎle we wǎ do, í laata à ài'e. 14 A yá pọ́ a á le zia dǎe? § A dǎ lá á wǎni dea? A de lán suawaε. Tó à kpà yɔɔ, ɔ ì gǎzεa gǎɔ. 15 Tó yá a zǎwaε, áli o à me: Tó Dii wǎi, wǎo aafia, wí ke kéwa ge kéwa. 16 Tia sǎ ále íanadǎ, a Lua baa bɔ á dile. Iandǎa bee taa maao. 17 Gbé pọ́ maakεa dǎ mé i keo, ì ke adeε duuna ũε.

5

Ɖdeɔ

1 A ɔdeο, à yǎma sa. A ɔɔlɔ à wiile wǎna pọ́ a á le yáí. 2 A àizεε ɔɔkpà, kǎɔɔ á pɔkasaο sòso. 3 A ɔa tǎnkpakè,* mé tǎnkpapi a á dayǎu, i kú á mewa lán téwa. A àizεε kǎaaázi gɔɔgbεzǎí. 4 A ma! A gbǎwina pọ́ aa á buapɔɔ kèkéɔ blè, mé ɔapi yá Lua

† 4:6 Yaa 3.34 ‡ 4:8 Mal 3.7 § 4:14 Yaa 27.1 * 5:3 Mat 6.19

lè. Pòkèkenapio wiilea gè Dii Zigõde swáú.† 5 A namamá tóle la á pòeãkea guu. A mèkpa kaalegòò pò ù. 6 A yàdà gbēmaaola a ní dèdè, aai dèkáo.

Mena

7 Ayāmeto ma gbéó, àò mena ví e Dii mógòò. A gwa lá zõe ì a buapó bεεede kekèa dá. I menafõ za káabuana e sae. 8 Apio sõ à menafõ, í á sõdile, asa Dii mógòò káikù. 9 Ma gbéó, ásu yákútèkakõio, ké Lua su yákpalekèánòò yáí. Yákpalekenapi zea kpεele fá!‡ 10 Ma gbéó, ānabi pò aa yã'ò yāa ní Dii tóò, à mena pò aa kè taasikèa guu òlesé. 11 Wi oné pónadeò, ké aa menafõ yáí. A Yobu menakèa bao mà, mé á mà lá Dii kèè gbèzā,§ asa gbé sósobi ní sùuuo pèe Diiwa.*

12 Atēsa ma gbéó, ásu me á sí ní Luaoo. Asu me á sí ní luabeo ge tóle ge pópáleo. Tó aoe, àli o ao. Tó aawoe, àli o aawo, ké yá su daálao yáí.†

Wabikèa

13 A gbēe lé taasikè yã? Aà wabikè. A gbēe pò kèna yã? Aà Lua táasile. 14 A gbēe lé gyáke yã? Aà á gāli gbèzõòò sísi, aai wabikèè, aai nísimawà ní Dii tóò.‡ 15 Wabi pò wa kè luanaaikèa guu bee a gyāepi gbágbā. Dii a aà gba aafia. Tó à duunakè yāae sõ, a kēwà. 16 A yáí tò, à á duunao okõe, í wabikèkõe ké à e gbágbā. Gbēmaa wabikèa gbāa, ì zíkè maamaae. 17 Eliaá gbēnazinae lówáwa. A wabikè maamaa lou

† 5:4 Iko 24.14-15 ‡ 5:9 Mat 24.33 § 5:11 Yob 2.10, 42.10

* 5:11 Sou 103.8 † 5:12 Mat 5.34-37 ‡ 5:14 Maa 6.13

su mao, ɔ̃ lou i tɔ̃le tɔ̃lewao e wɛ̀ àaɔ̃ ní mɔ̃ sooloo. §
 18 A èa wabikè lɔ̃, ɔ̃ lou'i bɔ̃ maamaa,* tɔ̃le blekè.

19 Ma gbéɔ̃, tó á gbèdo pàale siana zéε, mé á gbèε
 èa àà dàwà, 20 àò dɔ̃ ké gbé́ pó tò duunkenapi bɔ̃
 sásázeu à èa sù, à ade sɪ gawaε, mé à lakà tàaeola
 dasi. †

§ 5:17 1Kia 17.1 * 5:18 1Kia 18.42-45 † 5:20 Yaa 10.12, 1Pie 4.8

Bibeli Luayátaalá

The Holy Bible in the Boko language spoken in Benin and Nigeria

copyright © 2010 SIM International

Language: Boko

Translation by: SIM International

Boko Bibeli Luayátaala

This translation, published by the SIM au Benin, was published in 2010.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at ECWA/SIM H.Q., P.M.B. 2009, Jos, Plateau State, NIGERIA.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

ffb0f4b3-18b7-564f-bd5d-307e9e532fb9